

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Justis- og beredskapsdepartementet

Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Postadresse:
Postboks 8059
Dep., 0031 Oslo

Besøksadresse:
Tollbugata 20,
0152 Oslo

Internett:
www.imdi.no

E-post:
post@imdi.no

Sentralbord:
24 16 88 00

Telefaks:
24 16 88 01

Org.nr:
987 879 696

Bankkonto:
7694.05.12693

DERES REF

VÅR REF
15-01345-2.mkl

DATO
29.5.2015

Høringsvar - Endringer i utlendingsloven og utlendingsforskriften - hevet botidskrav for permanent oppholdstillatelse mv. - endringer i statsborgeloven

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) viser til departementets høringsbrev av 27.3.2015, med frist for innsending av høringsuttalelse 15.5.2015.

Nedenfor følger IMDis merknader til utvalgte punkter i høringsnotatet.

Pkt. 4 – Hevet botidskrav for permanent oppholdstillatelse

I høringsnotatet fremhever departementet at dagens regel med tre års opphold i Norge gir utlendingen en begrenset tilknytning til Norge, og at det derfor er mindre grunn til å gi fortsatt opphold dersom det opprinnelige grunnlaget for at det ble gitt oppholdstillatelse i Norge har bortfalt. Som departementet selv påpeker vil dette kunne føles inngripende, da utlendingen ofte vil ha opparbeidet seg tilknytning utover grunnlaget for oppholdstillatelsen.

IMDi har erfaring med at integreringsprosessen for nyankomne innvandrere i Norge kan ta lang tid, ofte lenger tid enn tre år. Dette blant annet på grunn av manglende norskkunnskaper og kjennskap til det norske samfunnet for øvrig. IMDi kan således se at innvandrers tilknytning til Norge de første tre årene kan være begrenset. Et hevet botidskrav vil på denne måten kunne bidra til at de som innvilges permanent oppholdstillatelse har en sterkere tilknytning til Norge enn dagens regel innebærer.

En heving av botidskravet vil imidlertid også kunne bidra til at integreringsprosessen for nyankomne innvandrere i Norge oppleves å ta lenger tid. Målet med integreringspolitikken er å sikre at innvandrere deltar i arbeids- og samfunnsliv, og er en del av – og føler tilhørighet til – det norske samfunnet. Tryggheten i det å ha et selvstendig og permanent oppholdsgrunnlag, er en av faktorene som kan bidra til å skape denne tilhørigheten og som gir innvandreren en sterkere personlig tilknytning til det norske samfunnet enn flere midlertidige oppholdstillatelser vil kunne

gi. Usikkerheten som ligger i en midlertidig oppholdstillatelse og vissheten om at man kan fratas oppholdsgrunnlaget i Norge er ikke fremmede for følelsen av tilhørighet. Når det gjelder flyktninger gjør dette seg særlig gjeldende, da disse kan ha vært utsatt for forfølgelse og vil ha et stort behov for stabilitet og forutsigbarhet i hverdagen. Et hevet botidskrav vil i dette perspektivet kunne være hemmende for den deltakelse og tilhørighet som er målsetningen og forutsetningen for vellykket og rask integrering.

IMDi kan for øvrig se at et hevet botidskrav vil kunne gi utlendingsmyndighetene lenger tid til å avdekke forhold som f.eks. proforma ekteskap før det gis en permanent oppholdstillatelse. IMDi mener likevel at dette må veies mot konsekvensene et hevet botidskrav vil kunne få for innvandrere generelt. IMDi viser i denne forbindelse til flertallets uttalelse om botidskravet i Ot.prp. nr. 75 (2006-2007) på s. 245 om at den som etablerer et reelt samliv i riket med en som er bosatt her, bør kunne oppnå trygghet omkring sin egen oppholdsstatus etter tre års botid. I følge flertallet måtte dette hensynet tillegges større vekt enn hensynet til å motvirke proforma-tilfeller.

Pkt. 4.4 - Utledning som utsettes for mishandling i samlivsforholdet

IMDi har kjennskap til at personer som blir mishandlet i stor grad forsøker å «holde ut» i det voldelige forholdet for å kunne få permanent oppholdstillatelse senere. Vi mener derfor at det er svært viktig at konsekvensene en heving av botidskravet vil kunne medføre for innvandrere som opplever mishandling i samlivsforhold vurderes grundig i behandlingen av høringsnotatet.

Som departementet påpeker har lovgiver gjennom utlendingsloven § 53 første ledd bokstav b ønsket å sikre at ofre for vold i nære relasjoner ikke tvinges til å velge mellom å reise ut av Norge og å bli værende i en voldelig familierelasjon. Som fremhevet i høringsnotatet er beviskravet for mishandling lavt, jf. Ot. prp. 75 (2006-2007). I praksis kan det likevel se ut til at beviskravet praktiseres strengere enn forarbeidene angir. Dersom dette er realiteten, vil et hevet botidskrav kunne svekke rettssikkerheten til innvandrere utsatt for mishandling i samlivsforhold ytterligere.

Departementet har ikke gått nærmere inn på likestillingsperspektivet i høringsnotatet. IMDi bemerker at et hevet botidskrav vil kunne slå skjevt ut kjønnsmessig, siden det er en klar overvekt av kvinner som får opphold etter bestemmelsen i § 53 første ledd bokstav b. IMDi viser til at dette momentet bør tas med i vurderingen av om botidskravet skal heves, og at vurderingen gjøres i lys av Norges internasjonale forpliktelser.

Departementet viser til hensynet til kontroll og regulert innvandring som bakgrunn for forslaget i høringsnotatet. Når det gjelder mishandling i samlivsforhold mener IMDi at hensynet til å fange opp innvandrere som blir værende i et samliv med mishandling, i vurderingen av et hevet botidskrav, må veie tyngre enn risikoen for at bestemmelsen i § 53 første ledd bokstav b blir misbrukt av personer som ikke befinner seg i en slik situasjon.

IMDi mener at god, tydelig og tilpasset rettighetsinformasjon er et svært viktig virkemiddel dersom botidskravet heves. En mulig kanal for rettighetsinformasjon knyttet til utlendingsloven og spørsmål om opphold kan være introduksjonsprogrammet eller opplæringen i norsk og samfunnskunnskap som reguleres i introduksjonsloven. I så tilfelle kan det være hensiktsmessig å innta rettighetsinformasjon i samfunnskunnskapsopplæringen, siden denne skal gis på et språk innvandreren forstår, jf. forskrift om læreplan i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere. En slik løsning vil kunne avhjelpe utfordringene ved at personer som søker om

oppholdstillatelse etter § 53 første ledd bokstav b på nåværende tidspunkt ikke er omfattet av bestemmelsen i utlendingsloven § 81 første ledd, og således ikke har rett til tolk.

Pkt. 5 – Krav til opplæring i samfunnskunnskap

IMDi støtter departementets forslag om å endre utlendingsloven § 62, slik at det stilles krav om gjennomført pliktig opplæring i både norsk og samfunnskunnskap i henhold til introduksjonsloven for rett til permanent oppholdstillatelse. Endringen vil sørge for harmonisering mellom utlendingsloven og introduksjonsloven og være i tråd med hvordan regelverket fungerer i praksis.

Med hilsen
for Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Vibeke Bugge Møllhausen
seksjonsleder, Juridisk seksjon

Michaela Klausen
rådgiver, Juridisk seksjon

Dokumentet er godkjent elektronisk og trenger derfor ikke signatur.